

Međunarodni sud za krivično
gonjenje lica odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-02-54-R77.5-A
Datum: 5. februar 2010.
Original: engleski

PRED ŽALBENIM VEĆEM

U sastavu: sudija Partick Robinson, predsedavajući
sudija Andréia Vaz
sudija Theodor Meron
sudija Burton Hall
sudija Howard Morrison

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 5. februara 2010.

U PREDMETU PROTIV FLORENCE HARTMANN

JAVNO

**ODLUKA PO MOLBI ZA ODOBRENJE ZA
PODNOŠENJE PODNESKA *AMICUS CURIAE***

Podnosilac Molbe:

ČLAN 19

***Amicus curiae* tužilac:**

g. Bruce MacFarlane

Branioci žalioca

g. Karim A.A. Kahn, glavni branilac

g. Guénaél Mettraux, kobranilac

ŽALBENO VEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Žalbeno veće, odnosno Međunarodni sud) rešava po "Molbi za odobrenje za podnošenje podneska *amicus curiae* u ime ČLANA 19", koju je 9. novembra 2009. podneo ČLAN 19 (dalje u tekstu: Molba), kojom se traži odobrenje za pristupanje u svojstvu *amicus curiae* u ovom predmetu.

1. ČLAN 19 traži od Žalbenog veća odobrenje za podnošenje podneska *amicus curiae* u ovom postupku.¹ ČLAN 19 u svojoj molbi navodi da je to međunarodna organizacija za ljudska prava koja brani i promoviše slobodu izražavanja i informisanja širom sveta, uključujući postupanje u svojstvu *amicus curiae* u brojnim predmetima na nacionalnim i međunarodnim sudovima.² Kako ČLAN 19 navodi u Molbi, podnesak *amicus curiae* "bavi se relevantnom sudskom praksom u vezi s međunarodno priznatim ljudskim pravima, usredređujući se na slučajeve slobode izražavanja u kontekstu nepoštovanja suda i obelodanjivanja poverljivih pravnih informacija" a zatim "razmatra da li Presuda Pretresnog veća odražava ove principe i iznosi argumente u vezi s primenom tih principa na činjenice u predmetu *Hartmann*".³ ČLAN 19 je mišljenja da Presuda u ovom predmetu "odstupa na više značajnih načina od uvrežene međunarodne sudske prakse u vezi sa slobodom izražavanja i postavlja presedan koji će, ako bude potvrđen, verovatno ozbiljno ugroziti slobodu izražavanja u domenu međunarodnog krivičnog pravosuđa".⁴

2. *Amicus curiae* tužilac je 23. novembra 2009. dostavio odgovor na Molbu, ne protiveći se tome da ČLANU 19 bude odobreno da podnese podnesak *amicus curiae* i izneo svoje stavove u vezi s odredbama i uslovima u skladu s kojima taj podnesak treba podneti, a radi se o sledećem: (a) trebalo bi postaviti ograničenje na manje od 9.000 reči; (b) trebalo bi odrediti ekspeditivan rok za podnošenje podneska; (c) ČLAN 19 trebalo bi da se ograniči na podnošenje podneska u vezi sa sledećim pravnim pitanjem: "obimom slobode izražavanja u kontekstu međunarodnog krivičnog prava"; (d) podnesci ČLANA 19 trebalo bi da budu samo u pismenom obliku; i (e) strane u postupku trebalo bi uputiti da direktno odgovore na podnesak *amicus curiae* i da svoje odgovore ne koriste kao mogućnost "popunjavanja

¹ Molba, par. 1.

² Molba, par. 1 (drugi paragraf 1).

³ Molba, par. 5.

⁴ Molba, par. 3.

uočenih praznina" u svojim podnescima.⁵ Najzad, *amicus curiae* tužilac primećuje da je, s obzirom na činjenicu da je žalilac naručio od ČLANA 19 da podnese podnesak *amicus curiae* u njegovom predmetu, razumno očekivati da podnesak *amicus curiae* neće biti u suprotnosti s tezom žalioca. Stoga, *amicus curiae* tužilac tvrdi da bi bilo primereno da Žalbeno veće utvrdi raspored dostavljanja odgovora strana u postupku na podnesak *amicus curiae* kako bi žalilac odgovorio kao prvi, a zatim *amicus curiae* kao drugi.⁶

3. Žalilac tvrdi da je ČLAN 19 dobro poznata i uvažena organizacija za ljudska prava koja je postupala kao *amicus curiae* u mnogim jurisdikcijama, dajući doprinos nekim od najznačajnijih međunarodnih predmeta koji se odnose na slobodu izražavanja.⁷ Žalilac takođe izjavljuje da se u podnesku ČLANA 19 razmatraju značajna pravna pitanja i presedani, te dodaju mnogi suštinski argumenti i mnoge reference na argumente strana u postupku, čije bi iznošenje bilo korisno za valjano sprovođenje pravde.⁸

4. Pravilo 74 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) predviđa sledeće: "Ukoliko to smatra poželjnim za pravilno presuđivanje o predmetu, pretresno veće može da pozove državu, organizaciju ili osobu, ili da im odobri, da pristupe pretresnom veću i iznesu stavove o bilo kom pitanju koje odredi pretresno veće".⁹ Odluka po molbi za pristupanje u svojstvu *amicus curiae* u domenu je diskrecionog ovlašćenja Veća, a prevashodni kriterijum za Žalbeno veće prilikom odlučivanja da li da odobri *amicus curiae* podnošenje podneska ili iznošenje usmene argumentacije jeste to da li bi ti argumenti pomogli Žalbenom veću u razmatranju pitanja o kojima se raspravlja po žalbi.¹⁰

5. U Informaciji u vezi s podnošenjem podnesaka *amicus curiae* (dalje u tekstu: Informacija u vezi s *amicus curiae*) navodi se sledeće: "U načelu, podnesci *amicus curiae*

⁵ Odgovor na Molbu ČLANA 19 za podnošenje podneska *amicus curiae*, 23. novembar 2009. (dalje u tekstu: Odgovor *amicus curiae* tužioca), par. 6–7.

⁶ Odgovor *amicus curiae* tužioca, par. 7.

⁷ Argumenti Florence Hartmann u vezi s podneskom *amicus curiae* "ČLANA 19", 23. novembar 2009. (dalje u tekstu: Odgovor žalioca), par. 10.

⁸ Odgovor žalioca, par. 11.

⁹ Ovo pravilo primenjivo je na žalbeni postupak putem pravila 107.

¹⁰ V. *Tužilac protiv Yussufa Munyakazija*, predmet br. ICTR-97-36-R11bis, Odluka po zahtevu Republike Ruande za odobrenje da podnese podnesak *amicus curiae*, 18. jul 2008, str. 3; *Tužilac protiv Ferdinanda Nahimane i drugih*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka o prihvatljivosti podneska *amicus curiae* koji je dostavila "Inicijativa za otvoreno društvo" i po njenom zahtjevu da bude saslušana na žalbenom pretresu, 12. januar 2007, str. 3; *Tužilac protiv Radoslava Brdanina*, predmet br. IT-99-36-A, Odluka po zahtjevu Udruženja branilaca za učešće u usmenom iznošenju argumenata, 7. novembar 2005, str. 3.

moraju se ograničiti na pravna pitanja i ni u kom slučaju ne smeju obuhvatati činjenične dokaze vezane za obeležja krivičnog dela koje se stavlja na teret".¹¹ Pored toga, sudska veća redovno su odobravalu podnošenje podnesaka *amicus curiae* koji se odnose na pravna pitanja.¹²

6. U Informaciji u vezi s *amicus curiae* takođe se navodi da će "[V]eće utvrditi vremenski raspored iznošenja argumenata *amicus curiae* i može odrediti ograničenja broja stranica kada je reč o dužini podnesaka u vezi s tim" i da će "[s]tranama u postupku biti data mogućnost da iznesu komentare u vezi s podnescima *amicus curiae* koji budu prihvaćeni".¹³

7. Žalbeno veće primećuje da predloženi podnesak *amicus curiae* sadrži pregled relevantnog međunarodnog i nacionalnog prava u vezi s principima slobode izražavanja¹⁴ a zatim, primenjujući to pravo na činjenice u ovom predmetu, zaključuje da je Pretresno veće pogrešilo kada je žalioocu izreklo osuđujuću presudu za nepoštovanje Međunarodnog suda.¹⁵ Žalbeno veće smatra da bi pravo koje je izložio ČLAN 19, slično onome koje je izneto u delovima njegovog podneska, bilo poželjno za pravilno rešavanje ovog predmeta; međutim, sporna primena tog prava od strane ČLANA 19 na činjenice u ovom predmetu i njegovi zaključci da je Pretresno veće pogrešilo u više oblasti nisu od pomoći Žalbenom veću. Pored toga, Žalbeno veće smatra da žalbenim postupkom na Međunarodnom sudu u velikoj meri upravljaju strane u postupku i da će mu biti od pomoći iznošenje argumenata strana u postupku u vezi sa činjeničnim pitanjima. Žalbeno veće stoga prihvata predlog *amicus curiae* tužioca i prihvatiće od ČLANA 19 samo podnesak *amicus curiae* koji se odnosi na raspravu o pravnim pitanjima koja su, po njegovom mišljenju, primenjiva u žalbenom postupku. Ograničavanje podneska *amicus curiae* na taj način takođe ima tu prednost da se ublažava

¹¹ IT/122, 27. mart 1997, par. 5(b).

¹² V. npr. *Tužilac protiv Radovana Karadžića*, predmet br. IT-95-5/18-PT, Odluka po molbi *amicus curiae*, 7. jul 2009, str. 2; *Tužilac protiv Ante Gotovine i drugih*, predmet br. IT-06-90-PT, Odluka po zahtjevima Republike Hrvatske za dopuštenje da pristupi Sudu u svojstvu prijatelja suda, 18. oktobar 2006, str. 3; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-T, Odluka po zahtjevu Republike Hrvatske za odobrenje da pristupi u svojstvu *amicus curiae*, 17. oktobar 2006, str. 4; *Tužilac protiv Rahima Ademija i Mirka Norca*, predmet br. IT-04-78-PT, Odluka o podnošenju podneska *amicus curiae* na osnovu pravila 74 Pravilnika, 7. februar 2005, str. 1; *Tužilac protiv Laurenta Semanze*, predmet br. ICTR-97-20-T, Odluka po molbi Kraljevine Belgije za podnošenje podneska *amicus curiae* i po molbi odbrane da se odbace opservacije Kraljevine Belgije u vezi s Preliminarnim odgovorom odbrane, 9. februar 2001, par. 1, 10, 13, 14(b); *Tužilac protiv Tihomira Blaškića*, predmet br. IT-95-14-PT, Nalozi kojima se daje odobrenje za pristupanje *amicus curiae*, 14. april 1997; *Tužilac protiv Duška Tadića*, predmet br. IT-94-1-AR72, Nalog kojim se odobrava pristupanje *amicus curiae*, 22. avgust 1995, str. 2.

¹³ IT/122, 27. mart 1997, par. 5(d)–(e).

¹⁴ Podnesak *amicus curiae* u ime ČLANA 19, priložen Molbi, par. 4–32.

¹⁵ Podnesak *amicus curiae* u ime ČLANA 19, priložen Molbi, par. 33–45.

eventualni nedostatak objektivnosti ČLANA 19 s obzirom na njegove ranije kontakte sa žalioцем u vezi s mogućnošću podnošenja podneska *amicus curiae* u ovom postupku.

8. U vezi s pitanjem vremenskog rasporeda i redosleda odgovora strana u postupku, Žalbeno veće ima u vidu tvrdnju *amicus curiae* tužioca da taj podnesak najverovatnije neće biti nepovoljan po žalioца i da bi mu stoga trebalo dopustiti da na njega odgovori nakon što pregleda odgovor žalioца. Međutim, pošto je ČLAN 19 ograničilo na iznošenje argumentacije na merodavno pravo, Žalbeno veće smatra da bi bilo primereno da žalilac i *amicus curiae* tužilac istog dana dostave svoje eventualne odgovore. To je do sada bila uobičajena praksa.¹⁶

9. Najzad, Žalbeno veće se slaže s *amicus curiae* tužiocu da strane u postupku ne bi trebalo da zloupotrebljavaju svoje odgovore kao forum za iznošenje novih žalbenih osnova i novih argumenata koji nisu vezani za pravna pitanja koja u svom podnesku *amicus curiae* iznosi ČLAN 19. Strane u postupku bi, stoga, trebalo da se u svojim eventualnim odgovorima *direktno* osvrnu na pravna pitanja koja su izneta u podnesku *amicus curiae*.

10. Iz gorenavedenih razloga i na osnovu pravila 74 Pravilnika, Žalbeno veće ovim delimično ODOBRAVA Molbu i NALAŽE sledeće:

- (a) ČLAN 19 će, najkasnije do 19. februara 2010, dostaviti podnesak *amicus curiae* koji ne sme biti duži od 6.000 reči, isključivo se baveći relevantnim domaćim i međunarodnim pravom i sudskom praksom za koju smatra da je primenjiva u ovom predmetu, a posebno pravom na slobodu izražavanja u kontekstu nepoštovanja Suda i obelodanjivanja poverljivih informacija.
- (b) Žalilac i *amicus curiae* tužilac će, najkasnije do 5. marta 2010, dostaviti eventualne odgovore. Svi ti odgovori, koji ne smeju biti duži od 6.000 reči, moraju se direktno

¹⁶ V. npr. *Tužilac protiv Yussufa Munyakazija*, predmet br. ICTR-97-36-R11bis, Odluka po zahtevu Republike Ruande za odobrenje za podnošenje podneska *amicus curiae*, 18. jul 2008, str. 4; *Tužilac protiv Jeana-Baptistea Gatetea*, predmet br. ICTR-2001-61-11bis, Odluka po molbama *amicus curiae* (IBUKA, AVEGA i ICDA), pravilo 74 Pravilnika o postupku i dokazima, 30. jun 2008, par. 7; *Tužilac protiv Yussufa Munyakazija*, predmet br. ICTR-1997-36-I, Odluka po molbi Međunarodnog udruženja advokata u krivičnom postupku (ICDAA) za odobrenje za podnošenje podneska u svojstvu *amicus curiae*, pravilo 11bis i 74 Pravilnika o postupku i dokazima, 6. decembar 2007, par. 14; *Tužilac protiv Ferdinanda Nahimane i drugih*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka o prihvatljivosti podneska *amicus curiae* koji je podnela "Inicijativa za otvoreno društvo" i po njenom zahtevu da bude saslušana na žalbenom pretresu, 12. januar 2007, str. 4; *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po zahtjevu za produženje roka i odobrenje za pristupanje *amicus curiae*, 5. avgust 2002, str. 4.

odnositi na pravna pitanja sadržanih u žalbi, i u njima se ne smeju iznositi novi žalbeni osnovi ili novi argumenti koju nisu vezani za dotična pitanja.

Sastavljeno na francuskom i engleskom jeziku, pri čemu je engleska verzija merodavna.

/potpis na originalu/
sudija Patrick Robinson,
predsedavajući

Dana 5. februara 2010.
U Hagu,
Holandija

[pečat Međunarodnog suda]